

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
кібербезпеки та
інформаційних технологій
Протокол № 2 від 31.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ОСНОВИ ІТ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	всі
Спеціальність	всі
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	всі

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробник:
к.т.н.,
доцент

Олена ВЕНГРИНА

Завідувач кафедри
кібербезпеки та
інформаційних технологій

Ольга СТАРКОВА

Харків
2023

ВСТУП

Швидкий розвиток інформаційних технологій (ІТ) у сучасному світі сприяє застосуванню комп'ютерних систем та рішень у будь-якій сфері діяльності людини. Знання сучасного комп'ютерного обладнання, програмного забезпечення, а також більш складних понять у галузі ІТ є основою базових компетенцій фахівця зі спеціальностей, що мають не тільки суто технічний напрям.

У сучасних умовах глобального інформаційного простору фахівцям у певній предметній галузі слід знати основні тенденції розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, орієнтуватися у сервісах, що надають хмарні обчислення (Cloud Computing), застосовувати мережне обладнання, володіти навичками професійної роботи з операційними системами й офісними пакетами, мати знання з основ кібербезпеки.

Викладання дисципліни "Основи ІТ" передбачає: професійне знайомство з персональним комп'ютером, загальні відомості щодо профілактичного обслуговування, особливості установки та розгортання Windows, налагодження та управління Windows, вивчення принципів організації мереж, особливості застосування ноутбуку та мобільних пристроїв у професійній галузі, знайомство з операційними системами: ОС Windows, ОС Linux й OS X, розширений пошук і усунення неполадок.

Метою навчальної дисципліни "Основи ІТ" є формування практичних вмінь щодо використання та вирішення проблем при роботі з комп'ютерною технікою різних видів.

Завданнями навчальної дисципліни "Основи ІТ" є:

- набуття професійних знань та навичок у роботі з персональним комп'ютером, включаючи розуміння його основних компонентів та функціональності;

- ознайомлення з загальними принципами та методами профілактичного обслуговування комп'ютерної техніки;

- вивчення процесів установки та розгортання операційних систем, з особливим акцентом на Windows, а також основ налагодження та управління цими системами;

- освоєння принципів організації мережевих структур, включаючи фізичну та логічну топологію, стандарти та протоколи;

- вивчення особливостей застосування ноутбуків та мобільних пристроїв у професійній діяльності, з акцентом на їх функціональні можливості та управління;

- детальне знайомство з різними операційними системами, включаючи ОС Windows, ОС Linux та OS X, з особливим наголосом на їх особливості, відмінності та застосування;

- розширений аналіз та усунення неполадок у комп'ютерних системах, включаючи діагностику, трасування та вирішення типових проблем у різних типах устаткування та програмному забезпеченні.

Ці завдання спрямовані на формування практичних вмінь та здатності до вирішення проблем, пов'язаних з роботою з різними видами комп'ютерної техніки, що є ключовим аспектом у сучасному світі інформаційних технологій.

Предметом навчальної дисципліни «Основи ІТ» є інформаційні технології, комп'ютерне устаткування та мережеве обладнання.

Об'єктом навчальної дисципліни є процеси застосування сучасних інформаційних технологій та відповідні дії щодо обслуговування сучасних комп'ютерних систем та мереж.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
<p>Проектувати майбутню професійну діяльність з урахуванням її значущості для громадянина та держави, а також напрямків розвитку інформаційної та кібербезпеки.</p> <p>Здійснювати професійну діяльність на основі знань сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>Застосувати програмні засоби, навички роботи в комп'ютерних мережах.</p> <p>Використати операційні системи та загальне програмне забезпечення в професійній діяльності.</p> <p>Виконувати аналіз апаратного забезпечення з метою пошуку, ідентифікації, виявлення та усунення несправності.</p>	<p>Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій з метою пошуку нової інформації, застосування операційних систем та прикладного програмного забезпечення у професійній галузі, налагодження мережевого обладнання, застосування комп'ютерних систем та їх оптимізації.</p>
<p>Використовувати засоби кіберзахисту в межах діючого правового поля.</p> <p>Вміти використовувати програмні платформи на базі різних операційних систем в бізнес-процесах.</p> <p>Використовувати локальні комп'ютерні мережі та Інтернет.</p> <p>Планувати та прогнозувати використання інформаційно-комунікаційних технологій у різних сферах життєдіяльності.</p>	<p>Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми щодо використання комп'ютерної техніки, мережевого устаткування та програмних засобів.</p>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Знайомство з основами інформаційних систем

Тема 1. Знайомство з персональним комп'ютером

Терміни та визначення. Класифікація ІТ. Апаратні та програмні засоби комп'ютера. Системи персональних комп'ютерів. Вибір компонентів комп'ютера. Комплектації спеціалізованих комп'ютерних систем.

Тема 2. Знайомство з лабораторними процедурами та використанням інструментів

Пояснення важливості забезпечення безпечних умов праці і виробничих процедур. Знайомство з інструментами і програмним забезпеченням для компонентів персонального комп'ютера і їх призначенням. Правильне використання відповідних інструментів.

Тема 3. Системи числення

Основні поняття. Класифікація систем числення. Позиційні системи числення. Непозиційні системи числення.

Тема 4. Способи вимірювання та кодування інформації

Підходи до вимірювання кількості інформації. Суб'єктивний підхід. Вимірювання інформації. Об'єктивний (алфавітний) підхід.

Тема 5. Операційні системи

Введення до операційних систем (ОС). Класифікація ОС. Архітектура ОС. Установка ОС.

Тема 6. Налаштування та управління Windows

Графічний інтерфейс користувача і панель управління Windows. Стандартні методи профілактичного обслуговування для операційних систем. Базовий процес пошуку і усунення неполадок операційних систем.

Змістовий модуль 2. Мережеві технології

Тема 7. Розміщення персональних комп'ютерів у приміщенні згідно з вимогами нормативних документів

Огляд нормативних документів щодо розміщення персональних комп'ютерів у приміщенні.

Тема 8. Топологія мережі

Терміни та визначення. Фізична топологія мережі. Логічна топологія мережі.

Тема 9. Бездротові мережі

Класифікація комп'ютерних мереж. Сімейство стандартів Ethernet. Інші стандарти побудови мережі.

Тема 10. Стандарти побудови мереж

Класифікація бездротових мереж. Переваги та недоліки. WiFi мережі. Стандарти WiFi. Режими роботи. Особливості побудови бездротових WiFi мереж. Bluetooth.

Тема 11. Проектування бездротової мережі

Особливості проектування бездротових мереж. Інструменти проектування: Ekahau HeatMapper, NetSpot, TamoGraph Site Survey, D-Link Wi-Fi Planner.

Тема 12. Аналізатори Wi-Fi для платформи Android

Додатки аналізаторів бездротової мережі для Android: AirScout Live, WiFi Analyzer от OLGOR.COM, WiFi Analyzer (open source), Network Cell Info Lite, WiFiman.

Перелік лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1-2. Лабораторна робота 1.	Вивчення компонентів комп'ютера
Тема 3-4. Лабораторна робота 2.	Системи числення
Тема 5-6. Лабораторна робота 3.	Способи вимірювання та кодування інформації
Тема 7-8. Лабораторна робота 4.	Налаштування та управління Windows
Тема 9-10. Лабораторна робота 5.	Розміщення персональних комп'ютерів у приміщенні
Тема 11. Лабораторна робота 6.	Проектування мережі за стандартами Ethernet
Тема 12. Лабораторна робота 7.	Проектування бездротової мережі

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1-12	Вивчення нового матеріалу: перегляд відео-лекцій
Тема 1-12	Поглиблене вивчення матеріалу: виконання типових задач
Тема 1-12	Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до лабораторних робіт

Кількість годин лекційних, лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція-візуалізація (Тема 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12)).

Наочні (демонстрація (Тема 1-12)).

Практичні (лабораторна робота (Тема 1-12)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів, а саме, для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною з формою семестрового контролю залік визначається: сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи (поточний контроль):

виконання та захист лабораторних робіт (7 робіт: 2 по 15 балів кожна, 5 по 10 балів кожна),

контрольна робота (1 тест - 20 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Сучасні персональні комп'ютери: апаратні та програмні засоби / уклад. І. В. Петров, О. Ю. Шевченко; Національний технічний університет України. - Київ : НТУУ "КПІ", 2020. – 320 с.

2. Безпека та ефективність роботи з ПК: Лабораторний практикум / уклад. Л. М. Сидоренко, В. П. Кравець; Дніпропетровський політехнічний університет. - Дніпро : ДПУ, 2021. – 198 с.

3. Системи числення в інформаційних технологіях / уклад. С. О. Кондратюк, А. Б. Черняк; Чернівецький національний університет. - Чернівці : ЧНУ, 2022. – 180 с.

4. Методи вимірювання та кодування інформації в ІТ / уклад. І. І. Павлов, Е. Г. Морозова; Одеський політехнічний університет. - Одеса : ОПУ, 2021. – 230 с.

5. Табличний процесор MS EXCEL: просунутий рівень. Практикум [Електронний ресурс] / уклад. А. А. Гаврилова, Н. О. Бринза, О. Г. Король; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (7,92 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 242 с.
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26813>

6. Операційні системи: від теорії до практики / уклад. О. В. Корольов, М. І. Березовський; Харківський національний університет радіоелектроніки. - Харків : ХНУРЕ, 2020. – 278 с.

7. Інформатика в сфері комунікацій [Електронний ресурс] : навч.-практ. посіб : у 3-х ч. Ч. 2 : Обробка та аналіз даних / С. Г. Удовенко, О. В. Тесленко, Н. О. Бринза [та ін.] ; за заг. ред. С. Г. Удовенка; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (14,3 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. - 249 с – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23347>

Додаткова

8. Hrabovskyi Y. Automation of forming complex advertising products / Y. Hrabovskyi // Advanced Trends in ICT for Innovative Business Management. Monograph / Edited By Katarzyna Szymczyk, Ibrahim M. M. El Emary. - London, Taylor & Francis, 2021. - P. 69-90. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29194>

9. Управління та налаштування Windows: Практичний підхід / уклад. Д. В. Козлов, С. І. Тарасенко; Львівська політехніка. - Львів : ЛП, 2022. – 256 с.

10. Топологія комп'ютерних мереж: Теорія та практика / уклад. В. М. Коваль, Н. І. Петренко; Київський національний університет. - Київ : КНУ, 2021. – 240 с.

11. Проектування та аналіз бездротових мереж / уклад. В. В. Лисенко, О. П. Козир; Національний аерокосмічний університет. - Харків : НАУ "ХАІ", 2021. – 250 с.

12. Козлов В.М., Сергієнко І.В. Методи кодування та вимірювання інформації. - Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. - 255 с.

13. Shmatko O. Information support for distributed teamwork knowledge management / O. Shmatko, M. Bilova. // Modern Problems Of Computer Science And IT-Education : collective monograph / [editorial board K. Melnyk, O. Shmatko].– Vienna : Premier Publishing s.r.o., 2020.– P. 169–192. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24818>

Інформаційні ресурси

14. ДСанПіН 3.3.2-007-98 «Державні санітарні правила і норми. Гігієнічні вимоги до організації роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007282-98#Text>

15. Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями (затв. Наказом Міністерства соціальної політики України №207 від 14.02.2018. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18#Text>

16. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця за дисципліною "Основи ІТ". – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8954>